

Nora hembygds- och fornminnesförening

Under många år har spelen om utvandringen från Norabygden till Bishop Hill på 1850-talet spelats på hembygdsgården i Tärnsjö. Det stora framtidslandet i väster, där man utan kostnad kunde inmuta så mycket mark man orkade bruka. Den stenlösa matjorden var flera fot djup som bara låg och väntade på att bli brukad. Landet där grisarna blev stora som oxar och grödorna mångfalt större än vad den svenska steniga jorden förmådde ge. Åtskilliga var de familjer som blev delade och gårdar som blev sålda till tvivlare som inte trodde på det sanna ordet. Men många gick det dåligt för och flera var de som inte klarade överfarten med fartyg. Sedan var det också många som det gick bra för, bl.a. två pojkar som tog farväl av sina käraste men lovade sina flickor trohet och att de skulle återkomma som rika män och gifta sig med dem. Många år senare kom pojkarna tillbaka efter att hittat guld och verkligen var rika, och flickorna hade stått vid sitt löfte och väntat på dem.

Foto och text Jakob Martinell.

Källskogsstugan är en ryggåsstuga som blev flyttad till hembygdsgården 1924. Källskogs-Petter odlade som ung upp mycket ny mark och byggde även ladugård och nytt boningshus. Hans håg stod till en flicka från Nora, och han hoppades att de tillsammans skulle bärga skördarna på hans nyodling. Men den flicka han drömt om och åstundat till brud, fick han aldrig hemföra. Och Petter flyttade heller aldrig själv till sin nya gård, utan förblev hela livet boende i sin gamla ryggåsstuga. Petter var nu inte längre ung och han blev mycket ensam. Men han hade dock en god kamrat i sin häst, den gamla Prille. På sommaren då grödan växer som bäst får Prille semester och får själv gå på skogen och äta av det frodiga gräset.

Det händer någon natt att Petter vaknar av att Prille sparkar lätt mot väggen och då har han kommit hem för att hälsa på ett tag. En sommar blir Prille borta ovanligt länge, och Petter väntar förgäves om nätterna efter det välkända dunkandet av hästfötter utanför stugan. Så en dag går han ut i skogen för att leta efter sin häst, och efter någon timmes sökande finner han sin vän död. Någon tid senare finner en granne Petter sittandes död vid köksbordet med huvudet vilande trött mot armen. En enslings liv var till ända.

Foto och text Jakob Martinell.

År 2016 startade hembygdsföreningen med ett projekt som grundade sig på att återskapa en fåbod som ligger inom Färnebofjärdens nationalpark och i vår hemsocken. Fåboden, tillsammans med två andra som hörde till Östa by, blev nerlagd redan i slutet på 1800-talet. På bilden ses fåbodkullorna som framförde lokala sånger som sjöngs på den tiden då fåboden var i bruk.

Konserten framfördes en kväll i augusti 2017 från en holme vid Dalälven en liten bit från fåbodvallen. Kullornas sång och kulning trollbande drygt 200 besökarna som såg föreställningen från båtarna som de satt i. I projektet ingår tryckning av två böcker, varav en redan är tryckt och handlar om "hemmasonen" Henrik som levde hela sitt liv i skog och bygd där han dagligen skrev ner sina observationer under 40 års tid. Förutom det var han konstnär och målade många naturupplevelser. Även en bok om fåbodlivet på 1860-talet i Östa med omnejd kommer att ges ut i slutet av 2020.

Foto och text Jakob Martinell.

Olof Krans utvandrade då han var tolv år gammal tillsammans med sina föräldrar till Amerika 1850. Han intresserade sig som ung för att måla, och blev med tiden en känd konstnär i Amerika. Han porträtterade många av de Norabor som utvandrade, och livet i Bishop Hill, där de bodde under ett antal år. Många av hans verk visade de dagliga göromålen vid sådd och skörd. Han målade även ur minnet från sina hemtrakter här i Nora. Idag finns många av hans verk samlade i ett museum i Bishop Hill, och många reproduktioner finns utställda i en hall inne i stationshuset i Tärnsjö. Huset på bilden som Olov Krans föddes i flyttades till hembygdsgården 1927. Parstugan har kvar sin ursprungliga karaktär och blev med tiden upprustad invändigt med fantastiska vägg- och takmålningar.

Foto och text Jakob Martinell.